

Yönerge No: 42

**ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CEVHER-KONSANTRE, MAMUL MADDELER STOKLAMA VE ÖLÇÜMLEME
YÖNERGESİ**

OCAK– 2006

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CEVHER – KONSANTRE - MAMUL MADDELER
STOKLAMA VE ÖLÇÜMLEME YÖNERGESİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM	1
Amaç, Kapsam ve Tanımlar	1
Amaç	1
Kapsam	1
Tanımlar	1
İKİNCİ KISIM	2
Stok Çeşitleri	2
Stok çeşitleri	2
ÜÇÜNCÜ KISIM	3
Stok Yerlerinin Seçilmesi, Hazırlanması ve Alınacak Tedbirler	3
Stok yerlerinin seçilmesi	3
Stok yerinin hazırlanması	3
Stok yerlerinde alınacak tedbirler	3
DÖRDÜNCÜ KISIM	4
Stok İşlemleri	4
Stok kaydı ve stokların izlenmesi	4
Stok kayıtlarının bildirilmesi	4
BEŞİNCİ KISIM	5
Sayım ve Ölçümün Yapılma Zamanı ve Sonuçların Bildirilmesi	5
Sayımlar	5
Sayım sonuçlarının bildirilmesi	5
ALTINCI KISIM	5
Stokların Ölçülmesi ve Stoklarda Sıfırlama İle İlgili İşlemler	5
Stokların ölçülmesi ve ölçme yöntemleri	5
Stoktaki ürünün yoğunluğunun tespiti	6
Stok miktarının tespiti	6
Kalıp halinde veya torbalanmış ürünlerle kapalı alanlardaki stokların ölçülmesi	6
Stokların sıfırlanması	7
Stok ölçüm dosyasının hazırlanması ve gönderilmesi	7
Stok ölçüm dosyasında bulunacak belge ve bilgiler	7
Stok ölçüm dosyalarının saklanması	8
YEDİNCİ KISIM	8
Gerçek Stok Tespiti, Fire ve Zayıt Oranının Hesaplanması	8
Fire ve zayıt oranının hesaplanması	8
Fire-Zayıt oranı hesaplama formülü:	8
Kaydı stok ile ölçülen stok değerleri arasında fark	8
Kirlenmiş ürünlerin kayıt işlemleri	9
SEKİZİNCİ KISIM	9
Sorumluluk	9
Sorumluluk	9
DOKUZUNCU KISIM	9
Çeşitli Hükümler	9
Stokların nakilleri	9
Tabi afetler nedeniyle meydana gelen zayıt	9
Satın alınan malların stoklanması	9
Stoklardaki artma veya azalmanın bildirilmesi	10
Yürürlükten kaldırılan hükümler	10
Yürürlük	10
Yürütme	10
Tablo: 1- Cevher, konsantre cevher, mamul (rafine ürün), yarı mamul, katkı maddeler ile ara ürünler ve satılmayan ürünlerin stok ölçüm değerleri ile kaydı değerleri arasındaki farkın fire ve zayıt olarak öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları	11

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CEVHER – KONSANTRE -MAMUL MADDELER
STOKLAMA VE ÖLÇÜMLEME YÖNERGESİ

BİRİNCİ KISIM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu yönerge; Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün ilgili birimleri tarafından üretilen; tüvenan cevher, triyaja tabi tutulmuş (ayıklanmış) cevher, konsantre cevher, rafine ürünler (mamul maddeler), katkı maddeleri, satılabilir olup emsal veya iz bedeli ile takip edilen atık maddeler ile satın alınan malların stoklanması, korunması, ölçülmesi, sayılması ve kontrol edilmelerinde uygulanacak esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge; Teşekkül işletme müdürlüklerine ait veya kiralanın stok yerlerinde; ürünlerin stoklanması ve ölçülmesi ile ilgili uygulanacak esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu yönergede geçen tanımlar aşağıda belirtilmiştir.

Teşekkül: Sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulmuş Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,

Genel müdürlük: Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,

Genel müdür: Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürünü

Merkez teşkilatı: Daire Başkanlıkları ve merkezdeki diğer birimler de dahil olmak üzere Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlük merkezini,

Taşra teşkilatı: Merkez dışındaki işletme, maden, alım-satım, ihracat müdürlükleri ve diğer birimleri,

İşletme: Genel Müdürlüğün mal ve hizmet üreten fabrika ve diğer birimlerini,

Birim: Belirli hizmetleri bünyesinde toplayıp yürüten ve/veya uygulayan birimi,

Stok: Ürünlerin üretildiği ve/veya sevk edildiği birimlerde satış veya sevk için gönderildiği deniz, demir, karayolu liman ve istasyonlarında bulunan, önceden stok yeri olarak tespit edilen sahalardaki birikimlerini,

Stok yeri: Ürünler için kuruluşlarda ve/veya kuruluşlar dışında bu işe tahsis edilen yeri,

Kapalı stok yerleri: Etrafı ve üstü kapalı, etrafı açık üstü kapalı, etrafı kapalı üstü açık veya geometrik şekli belli olan (silo ve benzeri gibi ölçüleri önceden bilinen) stok yerleri,

Açık stok yerleri: Etrafı ve üstü açık olan stok yerlerini,

Ocak ağız stok yerleri: Ocaktan çıkarılan tüvenan cevherin stoklandığı yerleri,

Geçici stok yerleri: Önceden tespit edilen stok yerlerinin dışında kalan ve beklenmeyen sebeplerin ortaya çıkması halinde, geçici olarak kullanılmak üzere tespit edilen yerlerdir.

Sayım: Ürünlere ait stokların periyodik olarak veya periyod dışı kontrolü için tartılmasını, adedinin sayılmasını veya kübajının ölçülerek miktarının saptanmasını,

Kübaj: Ürünlere ait stokun m³ cinsinden hacmini,

Stok yoğunluğu: Ürünün, stok yerindeki 1 (bir) m³'ünün ton olarak ağırlığını,

Baz noktası: Stok ölçüm ve hesaplamalarına esas teşkil eden, koordinatları hassas olarak belirlenen noktaları,

Takeometri: Bir noktanın yatay durumu ile yüksekliğini belirlemek için yapılan ölçüleri (Kot değeri trigonometrik olarak hesaplanır.),

Kesit: Stok sahasının baz noktalarına bağlı olarak, belli aralıklarla yüzeyinin belirlenmesini,

Fire: Her tür ticari malda kuruma, dökülme, bozulma vb. sebeplerle eksilme, ağırlık yitimi,

Zayıt: Ürünlerin; yüklenmesi, boşaltılması ve taşınması sırasında elde olmayan nedenlerden dolayı oluşan yitik ve kayıpları,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM Stok Çeşitleri

Stok çeşitleri

Madde 4- Stok çeşitleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Tüvenan ve triye cevher stoku: Tüvenan cevher üreten, tüvenan ve/veya triye cevher kullanan, sevkiyatını yapan kuruluşların bu cevherler için açık veya kapalı yerlerde yaptıkları birikimleri,

b) Konsantre cevher stoku: Konsantre cevher üreten, kullanan veya sevkiyatını yapan birimlerin bu cevher için açık veya kapalı yerlerde yaptıkları birikimleri,

c) Mamul madde stoku: Birimlerin ürettiği satılabilir ürünün satış ve sevkiyata hazırlanmış, açık veya kapalı yerlerde yaptıkları birikimleri,

d) Katkı maddeleri stoku: Birimlerin ürettiği katkı maddelerinin açık veya kapalı yerlerde yaptıkları birikimleri,

e) Ambar malzemeleri stoku: Herhangi bir ürünün üretilebilmesi için satın alınan veya işletmece üretilen malzeme stoklarını,

f) Atık maddeler stoku: Üretim esnasında zorunlu olarak üretilerek, emsal veya iz bedeli ile stoka alınarak izlenen atık madde stoklarını,

g) Yoldaki mallar stoku: Sayım anında herhangi bir stoktan çıkmış fakat gideceği yere henüz ulaşamamış olan yoldaki ürün stoğudur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Stok Yerlerinin Seçilmesi, Hazırlanması ve Alınacak Tedbirler

Stok yerlerinin seçilmesi

Madde 5- Stok yerlerinin seçilmesinde uyulacak hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Stok yerleri sel, heyelan ve benzeri gibi tabii afetlerden zarar görmeyecek şekildeki arazi kısımlarından seçilir.

b) Stok yeri seçilirken jeoteknik, jeolojik, hidrojeolojik, hidrolojik parametrelere dikkat edilir ve uzun sürede değişim göstermeyecek, çatlak, kırık, fay vb. hareketli alanların dışında, yer altı suyunu taşıyan geçirimli katmanlara (akifer) ve su kaynaklarına, tarım, yerleşim alanları ve doğal koruma alanlarına zararlı etkileri olmayacak mesafede seçilir.

c) Stokların jeolojik, geometrik, hidrolik ve fiziko-mekanik karakterlerine ve stoklarla stok yerinin fiziksel ve kimyasal etkileşimlerin olmamasına dikkat edilir.

d) Yanabilen ürünlerin stok yerleri seçilirken, bir yangın çıkması halinde yangının diğer stoklara ve binalara sirayet edemeyeceği yerin seçilmesine özen gösterilir.

Stok yerinin hazırlanması

Madde 6- Stok yerlerinin hazırlanmasında uyulacak hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Stok yapılmadan önce stok yeri, yabancı maddelerden temizlenir ve tesviyesi yapılır.

b) Stoklar yapılmadan önce, stok (açık, ocak ağzı, geçici stok) yerlerinin, Milli Savunma Bakanlığı "Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliği"ne uygun 1/500 ölçekli veya daha büyük ölçekli topoğrafik haritası yapılarak belirlenen baz noktalarına göre kesitleri çıkarılır.

c) Açık stok yerlerinin ölçüleri takeometre aletleriyle ölçülür, ayrıca açık stok yerlerinin fotoğrafı da çekilerek saklanır.

d) Stok yerinin bulunduğu bölgenin iklim, meteorolojik değerleri (özellikle uç değerler) dikkate alınarak su, hava, rüzgar erezyonunu, heyelan gibi coğrafi nedenlerden dolayı ürünün zarar görmesini önleyici tüm tedbirler alınır. Gerek duyulması halinde stokların çevresine su toplama kanalları, parçacıkların çöktürülmesini sağlayıcı havuzlar ve bariyerler yapılır.

Stok yerlerinde alınacak tedbirler

Madde 7- Stok yerlerinde alınacak tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

a) Yan yana stoklanması tehlikeli veya biri diğerinin özelliğini bozucu maddelerin bir arada stoklanmamasına dikkat edilir.

b) Stok yerinin geçirimsiz olması gerekir. Stok alanının zemininde sızıntı-kaçak vb. olması durumunda ise, doğal ve/veya yapay astarların kullanılmasına dikkat edilir. Özellikle, asit drenajına neden olabilecek veya metal, ağır metal vb. toksik maddeleri içeren stoklar için Çevre ve Orman Bakanlığı "Tehlikeli Atıklar Kontrol Yönetmeliği" çerçevesinde gerekli önlemler alınır.

c) Stok alanı ile yakın çevresinin ölçüm parametreleri, stokların ve kullanılacak malzemenin özelliklerine ve çevresel parametrelere göre artırılır veya azaltılır.

d) Stok yeri, stoklar, havuz, kanal vb. yapılar ile astarların stabilitesi, yüzey ve yer altı suları, sızma ve kaçaklar, hava [toz, gaz (kapalı stoklarda) vb. parametreler], meteorolojik veriler, toprak, flora-fauna ve erozyon (su, toprak ve hava) gibi çevrede zararlı olabilecek parametrelerin periyodik ölçümleri yapılarak gerekli tüm tedbirler alınır.

e) Stoklanacak ürünün özelliğine göre sabotaj ve hırsızlığa karşı gerekli önlemler alınır.

f) Yanabilecek ürünlerin yangına karşı korunmalarını sağlayıcı her türlü tedbir alınır.

g) Stok yerlerinde stoku yapılan ürünün özelliğine göre zayıtı önleyici her türlü tedbir alınır.

h) Yükleme-boşaltma sırasında ve fırtınalı zamanlarda; tozun ve stok malzemelerin çevreye dağılmasına dikkat edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **Stok İşlemleri**

Stok kaydı ve stokların izlenmesi

Madde 8- Stok kaydının yapılması ve stok miktarının izlenmesinde uygulanacak hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Stoklar; ürünün cinsi, mümkün olması halinde tenörü ve özellikleri ile stok yerleri itibarıyla; stoku yapan birimde, stok ve sevkiyat başmühendisliğinde, etüt ve kontrol başmühendisliğinde stok kayıt kartına veya defterine ve ana sisteme bağlı olarak bilgisayarda kaydedilerek kayıt altına alınır.

b) Stok kayıtları; muhasebe birimince, stok kayıt kartları veya defterinde ve ana sisteme bağlı olarak bilgisayarda izlenir.

c) Ürünler tartılarak veya sayılarak stoka alınır ve stoktan çıkarılır. Ancak; sayılması ve tartılması mümkün olmayan ürünlerin taşındığı vagon veya kamyon hesabı günlük olarak takip edilir veya sevk irsaliyelerindeki miktar üzerinden, stok yerine boşaltıldıktan sonra ölçülerek kesin miktarı hesap edilinceye kadar, günlük stoklanan cevherden yüzde beş (% 5) tenzil edilerek stok kayıtları tutulur.

d) Düzgün kalıp halinde veya torbalanmış ürünlerin üst üste, düzgün sıralar halinde stoklanmasına ve sıra adedinin standart miktarı geçmemesine özen gösterilir. Stoklama anında, kalıplar veya torbalar sayılır, ağırlığı belli olmayanlar tartılır ve stok hesapları adet ve tonaj üzerinden yürütülür. Ağırlığı belli olan ürünler ise zaman zaman tartılarak belirtilen ağırlıkla uyumlu olup olmadığı kontrol edilir.

e) Stoka giren ve stoktan çıkan ürünün rutubetinin tespit edilmesi, stok kaydının ürünün kuru baz üzerinden takip edilmesi esastır. Ancak, özellik arz eden durumlarda, işletme müdürlüğü ile Teşekkülün ilgili birimleri arasında mutabakatın sağlanması halinde, ürün yaş baz üzerinden takip edilebilir.

Stok kayıtlarının bildirilmesi

Madde 9- Stok kayıtlarının bildirilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Stoka yapılan her türlü girişler ve çıkışlar ile stokta meydana gelecek her türlü değişiklikler, günlük olarak stoku yapan birimin amiri tarafından bağlı olduğu müdürlüğe yazılı olarak intikal ettirilir.

b) Ay içinde stoklardaki her türlü giriş ve çıkışlar, takip eden aybaşında, ilgili birimlere ve Genel Müdürlüğe intikal ettirilir.

BEŞİNCİ KISIM

Sayım ve Ölçümün Yapılma Zamanı ve Sonuçların Bildirilmesi

Sayımlar

Madde 10- Sayımlar; periyodik ve periyot dışı olmak üzere iki şekilde yapılır.

a) Periyodik sayımlar; önceden belirlenen zamanlarda yapılan sayımlardır. Bu sayımlar her üç ayın ve yılın sonu itibarıyla yapılır. Üç aylık sayımlar stoğun bulunduğu müdürlüklerden yeterli sayıda eleman katılımı ile, harita mühendisi ve/veya harita teknikeri ve/veya topoğraf desteğinde, stok ve sevkiyat başmühendisliği tarafından, yıl sonu sayımları ise stoğun bulunduğu müdürlüklerden yeterli sayıda eleman katılımı ile ölçülecek stoklardaki ürünlerin üretiminden sorumlu birimlerde çalışan mühendisler (maden, kimya, jeoloji) ile harita mühendisi ve/veya harita teknikeri ve/veya topoğraftan oluşan en az üç kişilik bir komisyon tarafından yapılır.

b) Periyot dışı sayımlar; önceden belirlenmeyen zamanlarda yapılan sayımlardır. Bu sayımlar birimlerin üst yöneticisinin gerekli gördüğü zamanlarda ve stoktan sorumlu birimin amiri veya birimin üst yöneticisinin değişmesi halinde devir teslim için, yine komisyon marifetiyle yapılır.

Stok yapan birim amirinin herhangi bir sebeple bu görevden sürekli ayrılması halinde yeni tayin edilen amir veya geçici olarak bu göreve bakacak personelin, stokları sayım yaparak teslim alması zorunludur.

Periyodik veya periyot dışı yapılan sayımların sonuçları, hazırlanacak bir tutanakla belgelendirilir.

Sayım sonuçlarının bildirilmesi

Madde 11- Stok sayımı ile ilgili belge ve bilgiler, sayımı yapan birim veya komisyon tarafından en seri şekilde ilgili birimlere ve Genel Müdürlüğe intikal ettirilir.

ALTINCI KISIM

Stokların Ölçülmesi ve Stoklarda Sıfırlama İle İlgili İşlemler

Stokların ölçülmesi ve ölçme yöntemleri

Madde 12- Ürün cinsi ve stoklama alanlarına göre stokların ölçülmesi ile ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Stoklar, stoku yapan birim tarafından ölçü için düzeltilir, düzeltme işleminden sonra takeometrik yöntemle ölçüsü yapılır.

b) Yılın Ocak ayı esas alınarak her üç (3) ayın son günü itibarıyla, stokların başlangıçta alınan baza göre haritası üzerinden kesitler çıkartılır. İlk kesitler ile son kesitler arasındaki fark bulunur.

Kesitlerin alan hesabı, **Cross formülü ile;**

$$2S = \sum [h_n * (d_{n+1} - d_{n-1})]$$

h : Yükseklik (kot) (m)

d : Başlangıca olan mesafe (m)

S: Kesit alanı (m²)

hacim hesapları ise, **Simpson formülü ile;**

$$V = (1/3) * [(s_1 + s_2 + \sqrt{s_1 * s_2}) * h]$$

S: Kesit alanı (m²)

h: Kesitler arası mesafe (m)

V: Hacim (m³)

hesaplanarak, kesitler arası kübajlar toplanır ve toplam hacim bulunur.

Ölçümlemede kesitler arası mesafeler 5 metreden fazla olamaz.

Stoktaki ürünün yoğunluğunun tespiti

Madde 13- Stoktaki ürünün stok yerindeki yoğunluğu aşağıdaki şekilde tespit edilir.

a) Stoktaki ürün belli hacimde bir ölçüğe sıkıştırılmadan silme doldurulur.

b) Ölçekteki ürün tartılır, tartı sonucundaki miktar ölçüğün hacmine bölünür.

c) İşletmenin kuruluşundan itibaren elde edilmiş yoğunluğa ait bilgi ile yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınmak suretiyle, ürünün 1 (bir) m³'ünün ton olarak ağırlığı gerçeğe en yakın olarak tespit edilir.

Stok miktarının tespiti

Madde 14- Stok miktarları hesaplanan hacimle yoğunluğun çarpılması sonucu tespit edilir.

Kalıp halinde veya torbalanmış ürünlerle kapalı alanlardaki stokların ölçülmesi

Madde 15- Topoğrafik olarak ölçümü yapılamayan kapalı alanlar ile düzgün kalıp halinde veya torbalama şeklinde yapılan stoklarda ölçümleme ile ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Tartılması büyük külfet olan ve düzgün kalıp halinde veya torbalama şeklinde yapılan stoklarda ölçümleme sayılarak yapılır.

b) Kapalı stok alanlarında triper bant vasıtası ile oluşturulan ve şevlerinden ürün alınması nedeniyle, gerek stok malzemesinin gevşek/ince taneli olması, gerekse stok yüksekliğinin fazlalığı ve şev yapısının uygun olmaması gibi nedenlerle topoğrafik olarak ölçümü yapılamayan kapalı alanlardaki stoklar için bir durum tespit tutanağı hazırlanmak şartıyla, kaydi değerler esas alınır.

Stokların sıfırlanması

Madde 16- Stokların sıfırlanmasında aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Stoklar sıfırlamaya müsait olacak şekilde tanzim edilir ve stok yeri müsait olduğu takdirde iki ayrı stok yeri kullanılır. Bu stok yerlerinden birinde stoklama yapılırken, diğerinden sevkiyat yapılarak sıfırlama yapılır.

b) Hareket gören stoklar yılda en az iki (2) kere stok sıfırlamasına gidilerek tartım veya topoğrafik ölçüm suretiyle kontrol edilir. Üretimde kullanılan stoklar, stok yerinin elverdiği ölçüde en az ayda bir veya iki kere sıfırlama yapılarak üretim hammadde girdisi tespiti yapılır.

Hareket görmeyen stoklar sıfırlanmadan iki yıldan fazla kullanılamaz. Ancak, uzun süre hareket görmeyen, açık alanda yığın şeklindeki büyük miktardaki stokların, gerek ekonomik olarak ve gerekse ikinci bir stoklama alanı oluşturulamadığı için sıfırlanması yapılamadığı hallerde; üçüncü üç aylık dönemin sonundaki (Eylül sonu) ölçümde stok yığını düzeltilerek ölçmeye hazır hale getirilir ve yığının tamamının topoğrafik ölçümü yapılarak bir sonraki dönemin stok alanı için taban oluşturulur. Bu ölçüm sonucu stoğun kaydi değeri ile ölçüm değeri arasında oluşacak fark muhasebeleştirilir. Bu şekilde, her yılın Eylül sonunda büyük stoklarda yapılacak ölçüm ve hesaplamalarda 12 aylık sürede stok sirkülasyon dönemi kabul edilir ve bu sirkülasyon miktarı üzerinden fire-zayıt oranı hesaplanarak karşılaştırma yapılır.

Silo sıfırlanması sırasında silodan alınamayan taban malzemesinin miktarı tespit edilerek tutanak altına alınır.

Stok ölçüm dosyasının hazırlanması ve gönderilmesi

Madde 17- Stok ölçüm sonuçları, ölçüm tutanağında belirtilmek kaydıyla, yeterli sayıda stok ölçüm dosyası hazırlanır. Bu dosyalar; başta Genel Müdürlük olmak üzere, stok ve sevkiyat başmühendisliği, etüt ve kontrol başmühendisliği, muhasebe müdürlüğü ve ilgili diğer servislere gönderilir.

Stok ölçüm dosyasında bulunacak belge ve bilgiler

Madde 18- Stok ölçüm dosyasında aşağıda belirtilen belge ve bilgiler bulunur;

- a) Stok ölçümüne ilişkin rapor veya ölçüm tutanağı,
- b) Stoğun ölçümü anındaki kaydi değeri,
- c) Stok yoğunluğunun tespit tutanağı
- d) Poligon noktalarına ait ölçü ve hesap değerleri,
- e) Stok yeri detay noktalarının ölçü ve hesapları,
- f) Stok sahası detay noktaları ile baz ve kesit hatlarını gösteren topoğrafik haritası veya plankotesi,
- g) Arazi ölçüleri elektronik takeometre ile yapılmışsa, arazi ölçüm, hesaplamalarına ve çizimlere ait veri kütüğü dosyasına ait disket kaydı ve yazıcı çıktıları,
- h) Düşey ve yatay 1/500 ölçekten küçük olmamak kaydıyla hacim hesap kesit çizimleri,

i) Kesitlerin alan ve hacim hesap tabloları,

Stok ölçüm dosyalarının saklanması

Madde 19- Stok ölçüm dosyaları, “Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”te öngörülen saklama süresi sonuna kadar ilgili birimlerde saklanır.

YEDİNCİ KISIM Gerçek Stok Tespiti, Fire ve Zayıt Oranının Hesaplanması

Fire ve zayıt oranının hesaplanması

Madde 20- Ürün cinsine, stok yeri ve stok şekline bağlı olarak ürünlerin stok ölçüm miktarları ile kaydi miktarları arasındaki farkın fire ve zayıt olarak değerlendirilmesi öngörülen üst veya alt limitlerin yüzde oranları bu Yönergenin Ek-1’indeki Tabloda belirtilmiştir.

Fire-Zayıt oranı hesaplama formülü:

$$\pm n = [(g-h) / (d+e)] \times 100$$

n: fire-zayıt oranı (%)

g: Kaydi stok

h: Ölçülen stok

d: Dönemde stoğa giren miktar

e: Dönemde stoktan çıkan miktar

Hesaplamalar kuru baz üzerinde takip edilir. Stok kaydi değerleri ile ölçüm değerleri arasındaki sapma miktarları için gerekli işlemler bu Yönergenin 21 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yapılır.

Kaydi stok ile ölçülen stok değerleri arasında fark

Madde 21- Kaydi stok ile ölçülen stok değerleri arasında fark olması halinde uygulanacak hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Stok kayıtlarıyla, stok sayım sonuçları arasında (+) veya (-) değer farkı, bu Yönergenin 20 nci maddesinde belirtilen “Fire-Zayıt Oranı Hesaplama Formülü” ile hesaplanır. Hesaplama sonucunda, stok kayıtlarıyla, stok sayım sonuçları arasındaki fark, Yönergenin Ek-1’indeki tabloda fire ve zayıt için öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları dahilinde ise; bu durumu belgelendiren teknik ve hesabi bilgilerin ölçüm dosyasında yer alması ve işletme müdürünün onaylaması kaydıyla; her yıl Mali İşler Dairesi Başkanlığınca yayınlanan, 43 sayılı sirkülerdeki yetki limitleri dahilinde kaydi değerler esas alınarak muhasebeleştirilir.

b) Stok kayıtlarıyla, stok sayım sonuçları arasındaki farkın fire ve zayıt için öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları dışında kalması durumunda; stoğun teknik ve ekonomik açıdan sıfırlanması mümkün ise stok sıfırlanarak gerçek stok farkı tespit edilir. Gerçek stok farkı, öngörülen fire ve zayıt limitleri içinde ise; (a) bendinde belirtildiği şekilde işlem görür.

c) Stokun sıfırlanması veya sıfırlanamaması durumlarında; stok farkı, öngörülen fire ve zayıt limitlerinin dışında ise; durum, idari ve teknik yönden araştırılarak hazırlanacak rapor ile Genel Müdürlüğe bildirilir.

Öngörülen fire ve zayıt limitleri dışındaki stok farklılıkları ile ilgili işlemler; Mali İşler Dairesi Başkanlığınca her yıl yayınlanan 43 sayılı sirkülerde belirtilen yetki limitlerine haiz makamların onay veya kararına göre yerine getirilir.

Kirlenmiş ürünlerin kayıt işlemleri

Madde 22- Taşıyıcı bantlardan dökülen ve çeşitli nedenlerle kirlenen ürünler ayrı bir yerde stoklanarak, ölçüm sonucunda tespit edilecek kirli ürün stok miktarları, ait oldukları stok kaydından düşülür ve kirli ürün olarak ayrı bir hesapta izlenir. Kirlenmiş ürün miktarı ayrıca fire ve zayıat hesaplarına ilave edilmez.

SEKİZİNCİ KISIM Sorumluluk

Sorumluluk

Madde 23- Stokların yapılması, sayılması, ölçülmesi, bakımı ve korunması gibi işlemlerle görevli personel, görev alanlarındaki işleri yapmakla yükümlü, aksine davranışlarından ihmal ve ilgisizliklerinden yürürlükte bulunan mevzuatlar çerçevesinde sorumludur.

Madde 24- Herhangi bir şüphe ve ihbar neticesinde; bu husustaki mevzuat hükümleri saklı kalmak şartıyla stokların ölçümlenmesinden ve kontrol ettirilmesinden birimlerin üst yöneticisi sorumludur.

Madde 25- Stokların sayılması, ölçülmesi işlemlerini yürütecek komisyonda görevlendirilecek personel ilgili birimlerin üst yöneticisi tarafından tespit edilir.

Madde 26- Gerek görülmesi halinde, stokların sayılması, ölçülmesi işlemlerini yürütecek komisyona Genel Müdürlükçe uygun görülecek sayıda personel iştirak eder.

Madde 27- Stokla ilgili görevli personelin bu Yönergeyi okuyup imzaladıkları, bilgi edindiklerine dair belge birimlerde saklanır.

DOKUZUNCU KISIM Çeşitli Hükümler

Stokların nakilleri

Madde 28- Stokların bir yerden diğer bir yere nakli sırasında, zayıata sebebiyet vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınır. Ancak, nakil vasıtalarının kaza yapması, arızalanması gibi durumlarda; kurtarılan ürünler ilgili stoklara nakledilir. Kurtarılamayıp zayı olan ürünler için zayıat tutanağı tanzim edilir.

Tabii afetler nedeniyle meydana gelen zayıat

Madde 29- Tabii afetler gibi elde olmayan sebeplerle stok zayıatı meydana gelmesi halinde durum derhal stoku yapan birim yetkilisi tarafından bağlı olduğu amire bildirilir. Yetkili birimlerce gerekli inceleme yapıldıktan sonra, hazırlanan rapor ilgili mercilere intikal ettirilir.

Satın alınan malların stoklanması

Madde 30- İşletme müdürlüklerinin kendi üretimleri dışında kalan ve satın alınan, yığın halinde muhafaza edilen malların stoklanması için de bu Yönerge hükümleri uygulanır.

Stoklardaki artma veya azalmanın bildirilmesi

Madde 31- Sigortalanarak teminat altına alınmış tüm üretim girdisi hammaddeler ile satılmak üzere üretilen mamul ve yarı mamul ürünlerin stoklarındaki azalma veya artma, stoku yapan birimce sigorta değerlerindeki değişikliklerin dikkate alınmasını teminen sigorta işlerinden sorumlu birime bildirilir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 32- Eti Holding A.Ş. Yönetim Kurulunun 10/8/2000 tarih ve 100/4 sayılı kararıyla yürürlüğe giren, bilahare; “Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 3/2/2005 tarih ve 33/5 sayılı kararı ile de “yönerge” olarak değiştirilen “Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Cevher - Konsantre - Mamul Maddeler Stoklama ve Ölçümleme Yönergesi” yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 33-Bu Yönerge; Yönetim Kurulunun 19/1/2006 tarih ve 108/6 sayılı kararı ile kabul edilmiş olup, aynı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 34 - Bu yönerge hükümlerini, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürü yürütür.

EK-1: Ürünlerin stok ölçüm değerleri ile kaydi değerleri arasındaki farkın fire ve zayıf olarak öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları

Tablo: 1- Cevher, konsantre cevher, mamul (rafine ürün), yarı mamul, katkı maddeler ile ara ürünler ve satılmayan ürünlerin stok ölçüm değerleri ile kaydi değerleri arasındaki farkın fire ve zayıf olarak öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları

ÜRÜN CİNSİ		Üst Limit Oranı (+ Yüzde)	Alt Limit Oranı (- Yüzde)
BANDIRMA BOR VE ASİT FABRİKALARI İŞLEME MÜDÜRLÜĞÜ	KULLANILAN HAM MADDELER		
	Kolemanit (Emet + Kestelek)	1,5	1,5
	Konsantre tıncal	1,5	1,5
	Pirit	1,0	1,0
	Kalsine pirit	1,5	1,5
	Kömür	1,0	1,0
	MAMÜLLER		
	Borik asit (1)	0,5	0,5
	Boraks dekahidrat (1)	0,5	0,5
	Boraks pentahidrat (1)	0,5	0,5
	Sodyum perborat (mona) (1)	0,5	0,5
	Sodyum perborat (tetra) (1)	0,5	0,5
	Bor oksit (1)	0,5	0,5
	Sülfürik asit (1)	0,5	0,5
	EMET BOR İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	TÜVENAN CEVHERLER (2)	
Hisarcık tüvenan cevher		5,0	5,0
Espey tüvenan cevher		5,0	5,0
Espey arsenikli tüvenan cevher		5,0	5,0
ARA ÜRÜNLER VE SATILAMAYAN ÜRÜNLER			
Hisarcık 3-25 mm. Ara Ürün		2,0	2,0
Espey 0-3 mm. Kolemanit		2	4,0
Espey -10 mm. D.T.		2,5	2,5
KONSANTRE KOLEMANİT ÜRÜNLER			
Hisarcık 25-100 mm kolemanit		1	1,5
Hisarcık 3-25 mm kolemanit		2,0	2,0
Hisarcık 0-3 mm kolemanit		2,0	4,0
Espey 25-100 mm kolemanit		2,0	1,5
Espey 3-25 mm kolemanit		2,0	2,0
Espey 0-3 mm kolemanit		2,0	4,0
Espey 25-100 mm kolemanit Ars.		2,0	1,5
Espey 3-25 mm kolemanit Ars.		2,0	2,0
Espey 0-3 mm kolemanit Ars.		2,0	4
BORİK ASİT TESİSİ ARA VE NİHAİ ÜRÜNLERİ			
Kırılmış kolemanit		1,5	1,5
Öğütülmüş kolemanit (1)(3)		-	-
Borik asit (1)	0,5	0,5	

(1) Torbalanmış ürünler olduğundan firesiz takip edilir. Ancak, torbalı ürünlerin stok çıkışları kantar tartımı ile (tonaj) yapılması halinde; kaydi değer ile ölçüm değeri arasındaki (-),(+) değer farklılıkları, Yönergenin 21 inci maddesinde belirtildiği şekilde; torbaların zarar görmesi sonucunda kirlenen ürünlerde ise; Yönergenin 22 nci maddesinde belirtilen esaslara göre işlem yapılır.

(2) Tüvenan cevher stok kayıtları stoğa giren kamyon sayısına göre tutulur.

(3)Direk siloya beslendiğinden ara stok bulunmamaktadır.

Tablo: 1- Cevher, konsantre cevher, mamul (rafine ürün), yarı mamul, katkı maddeler ile ara ürünler ve satılmayan ürünlerin stok ölçüm değerleri ile kaydi değerleri arasındaki farkın fire ve zayıat olarak öngörülen üst veya alt limit yüzde oranları **(DEVAMI)**

ÜRÜN CİNSİ		Üst Limit Oranı (+ Yüzde)	Alt Limit Oranı (- Yüzde)
KIRKA BOR İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	MAMÜLLER		
	Konsantre tinkal (4)	1,5	1,5
	Etibor-48 (4)	0,5	0,5
BİGADIÇ BOR İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	TÜVENAN CEVHERLER		
	Tüvenan kolemanit	1,0	1,0
	Tüvenan üleksit	1,0	1,0
	25-125 mm. Kolemanit	1,0	1,5
	3-25 mm. Kolemanit	2,0	2,0
	0,2-3 mm. Kolemanit	2	4
	-25 mm. Kolemanit	1,0	1,0
	Öğütülmüş kolemanit (1)	0,05	0,05
	3-125 mm. Üleksit	1,0	1,0
	0,2-3 mm. Üleksit	2	4,0
KESTELEK BOR İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	YARI MAMÜL CEVHERLER		
	Yıkamalık kolemanit	2,0	2,0
	Titreşimli elek stoğu	2,0	2,0
	Sabit elektrik cevher	2,0	2,0
	Sabit elek altı cevher	2,0	2,0
	MAMÜL CEVHERLER		
	25-125 mm. konsantre kolemanit	1,0	1,5
	3-25 mm. Konsantre kolemanit	2,0	2,0
	-3 mm. konsantre kolemanit	2,0	4,0
	+3 mm. konsantre üleksit	2,0	2,0
	ARA ÜRÜNLER		
	3-25 mm ara ürün kolemanit	2,0	2,0
	-3 mm. ara ürün kolemanit	2,0	4,0
	Düşük tenörlü kolemanit	2,0	2,0
(1) Torbalanmış ürünler olduğundan firesiz takip edilir. Ancak, torbalı ürünlerin stok çıkışları kantar tartımı ile (tonaj) yapılması halinde; kaydi değer ile ölçüm değeri arasındaki (-),(+) değer farklılıkları, Yönergenin 21 inci maddesinde belirtildiği şekilde; torbaların zarar görmesi sonucunda kirlenen ürünlerde ise; Yönergenin 22 nci maddesinde belirtilen esaslara göre işlem yapılır.			
(4) Öngörülen fire ve zayıat oranı her bir stok sahası için ayrı ayrı değerlendirilir.			